

tu in tam sklenilo, da se po naših poslancih od vlade zahtevajo jednake jezikovne naredbe, kakoršne so dobili Čehi. Dobro! Bog ne daj, da bi imeli kaj zoper to; ali kje je slovenska šola? Jezikovne naredbe za urade zdé se nam le streha poslopju, ki ga hočemo postaviti. Če se bode v šolah tako naprej germanizovalo, kakor doslej, utegne se zgoditi, da čez leto in dan narod sam od vlade zahteva, da odstrani jezikovne naredbe; za koga bi neki bil v uradih slovenski jezik, če ni več slovenskega naroda! Ne pozabimo, da imajo Čehi že dolgo narodne ljudske šole, pa ne le te, ampak tudi češke srednje šole in češko vseučilišče. Naj nam pa tudi nikdo ne očita, da z ozirom na naše razmere gledamo prečrno. Sredi naše zemlje so seveda šole boljše, pa ob krajih, blizu mej! Tukaj pa se nam zemlja krši, kakor taja sneg na solncu. Tako kruto deželna šolska oblast na Štajarskem zoper nas Slovence ni postopala nikdar, kakor sedaj. To bodi našim gospodom poslancem v opomin!

Cerkvene zadeve.

Društvo za zidanje nove župnijske cerkve pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Marsikatera dobra reč počasi napreduje, zlasti, ako se jej delajo ovire. Naše društvo za zidanje nove farne cerkve je v petem upravnem letu v nabiranju doneskov nekaj zaostalo; krivo je bilo temu ravnanje Duhovčanov, ki so nameravali se od Sv. Jurja odcepiti, in pri Sv. Duhu faro narediti. Kaj takega so že počenjali leta 1853. in 1873.; pa vselej brez uspeha.

Vsled tega niso to leto odborniki društva po fari doneskov pobirali kakor druga leta, vendar se je svota za 906 gld. 82 kr. pomnožila. Legati so znesli 48 gld. 70 kr.; posebni dobrotniki so bili: Neimenovan v imenu pok. Katreje Fekonja 50 gld., Jožef Lassbacher 100 gld., Jožef Kupljen 100 gld.; — udje in navadni dobrotniki so zložili 194 gld. 27 kr., od neimenovane strani je došlo 28 gld. 3 kr. — obresti je bilo 385 gld. 82 kr., torej vse skupaj v petem upravnem letu 906 gld. 82 kr.

Nekdo je v »Slov. Gospodarju« št. 9. nasvetoval, naj bi farani dali od oral 2 gld., drugi nestanujoči v tej fari, ki pa imajo posestva tukaj, 1 gld. To je premalo; s tem ni mogoče kej lepega in primernega postaviti. Znašel je nekdo drugi ključ: farani naj darujejo 3 leta zaporedoma vsako leto toliko, kolikor znaša direktni (cesarski) davek od njihovih posestev. Ako so farani voljni toliko darovati, bodo nam pomagali še drugi dobrotniki, in v treh letih imamo novo prostrano lepo faro cerkev.

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti.

(Govoril dne 27. maja na podučnem shodu središkega bralnega društva „Edinost“ Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.)

(Dalje.)

Vinogradni strokovnjaki so prišli do prepričanja, da je za prvo škropljenje v obče najprimernejši čas nekoliko dni pred cvetom, ne škoduje pa tudi, ako se škropi med cvetom.

Ako škropimo pozno, pokaže se večkrat vkljub škropljenju čez nekaj dni peronospora; v tem slučaju je v času, ko smo škropili, že več trosa izkalilo, zakaj od kaljenja pa do časa, ko se začne peronospora kazati, preteče, kakor smo slišali, po več dni, včasih celo tednov.

Prvo znamenje, da je list od peronospore napaden, so rumene, rudeče, ali črnkaste lise na zgornji strani lista, koje lahko opazimo, ako držimo list proti svetlobi. Bele podvlake na spodnji strani lista še takrat seveda ni opaziti.

Gledé na čas škropljenja, zlasti prvega, ki je takorekoč najvažnejše, velja pravilo: raje zgodaj, kakor pa prepozno. Nekateri strokovnjaki* zahtevajo, da se naj prvokrat škropi tedaj, kadar napravi trta 4 do 6 listov.

S prvim škropljenjem varujemo le neposrednje zadeto listje, a tega je seveda še prav malo, za to moramo za kakih 4 do 5 tednov znova škropiti, da ohranimo zdrav tudi prirastek.

Pred nekoliko leti je veljalo pri nas pravilo: Škropi 14 dni pred cvetom in 14 dni po cvetu in prav bode — lani pa pri tolikem dežju je pustilo to pravilo marsikoga na cedilu, in pogodil jo je v drugo le oni, ki je škropil takoj po cvetu. Sploh pa smo se lani prepričali dovolj, kako težko je zadeti v mokrih letih pravi čas škropljenja. Vsako uro, ko je bilo količkej bolj suho, porabil je vestni vinorejec za škropljenje, a pri tem še vendar z uspehi ni bil popolnoma zadovoljen.

Ako je leto zelo mokrotno, kakor je bilo isto n. pr. lani, tedaj ni samo koristno, ampak celo neobhodno potrebno, da se škropi tudi v tretje. Mnenje onih, ki trdijo, da je vse jedno, so li vrhi v jeseni suhi ali zeleni, je napačno; zakaj, ako ostane ves trs od tal do vrha do pozne jeseni zdrav in zelen, bode tudi les lažje in bolje dozorel, kar je gotovo velike važnosti z ozirom na hasek prihodnjega leta.

Kdor ima trtnice ali mlade nasade, za tega pa ne velja načelo, da bi škropil le tedaj, ko se navadno škropi v vinogradu, ampak ta naj škropi prvokrat prav zgodaj, t. j. že meseca maja in potem vsake 3 do 4 tedne znova, zlasti, ako je vreme deževno. V trtnicah in mladih nasadih so namreč trte še nizke in mladike blizu pri tleh, zato tudi od peronospore več trpe, kakor dorele trte. In da take trtice listje za nastavljanje krepkih korenin najbolj potrebujejo, je pač jasno.

Pri tej priliki bi še rad spozoril na jedno okolščino!

Ko se škropi pri nas v drugo, tedaj se škropilec navadno vse premalo ozira na novo izrasle liste, škropilno cev drži navadno naprej ter škropi zopet le one liste, ki so bili že škropljeni, novi naraščaj pa dobi vse premalo škropiva. In to je napačno! V prvo škropljeni listi so itak že kolikor toliko prosti bolezní (ako se je namreč škropljenje o pravem času vršilo), ker se na njih dobro sprejeti vitrijol polagoma raztaplja in uniči vsako v bližino doslo glivico. Dalje so ti listi že bolj v zavetju, t. j. od pozneje nastalih listov bolj zavarovani proti dežju itd., vsled česar se na teh peronospora manj razvija in slednjič so ti stari listi postali že bolj trdni tako, da je v njih razvoj vsake glivice otežkočen.

S tem seveda ne rečem, da bi se morali stari, t. j. že škropljeni listi pri drugem ali tretjem škropljenju popolnoma v nemar puščati, zakaj škropljenje jim gotovo ne bode škodovalo — ampak hotel sem le opozoriti na to, da bi se na glavni namen drugega škropljenja — varovati namreč bolezní pozneje nastale liste — vse bolj gledalo, kakor se to sedaj godi.

Važno je vprašanje, ob kakšnem vremenu je najboljše škropiti? Kratek odgovor na to se glasi: Lepo mora biti! Dokler je po listju rosa in kadar gre dež, naj se ne škropi. Rosnih listov se škropivo ne prime, dež pa je popolnoma spere. Tudi ob prav vročih urah, to je od 1. do 3. popoldne bi se praviloma naj ne škropilo, zakaj v tem času solnce listje rado ožge, zlasti, ako nismo imeli škropilnice, ki bi prav na drobno raz-

* N. pr. Fr. Gombač v »Kmetovalcu« 1896, str. 66.